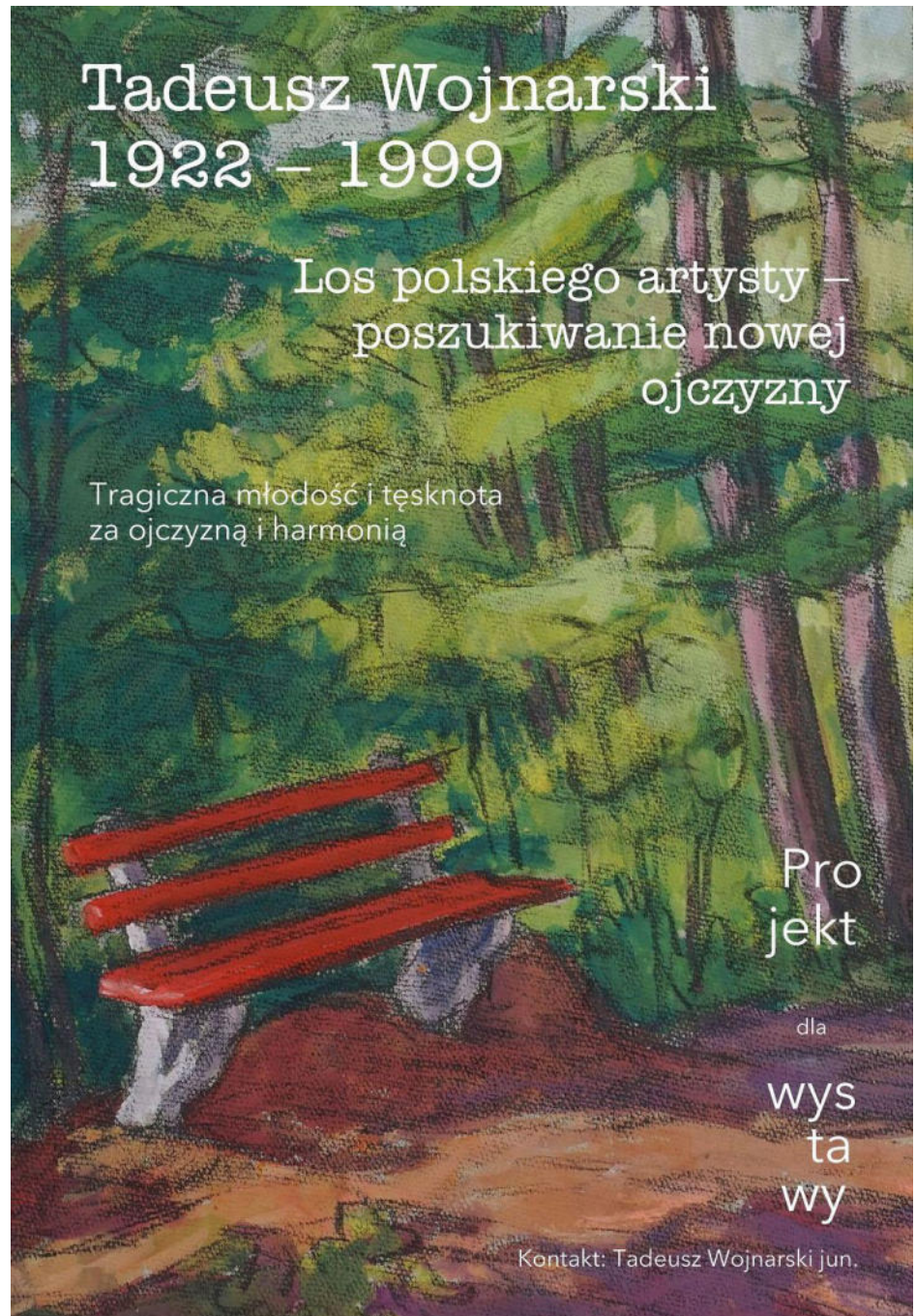

Tadeusz Wojnarski,
autoportret, 1969
Olej na płótnie

Los polskiego artysty: Poszukiwanie nowej ojczyzny

Z nieludzkiej ziemi do Włoch. Karabinem i pędzlem. Tęsknota za harmonią i estetyką pozostała. W końcu los sprowadził go do Szwajcarii. Swoją nową ojczyznę malował impresjonistycznym okiem i duchem.

Uwaga:
Wybór prac jest
tylko przykładowy.
Zainteresowane
tematem muzeum
może dowolnie
wybierać obrazy z
galerii na stronie
wojnarskiartista.art

Kontakt:

Tadeusz Wojnarski jun.
Heidenbühlstrasse 19
CH-8352 Elsau
Schweiz - Szwajcaria
Tel.: +41 52 363 13 09
Mobile: +41 78 403 86 36
Mail: wtadeusz@bluewin.ch
<https://wojnarskiartista.art>

Los polskiego artysty – poszukiwanie nowej ojczyzny

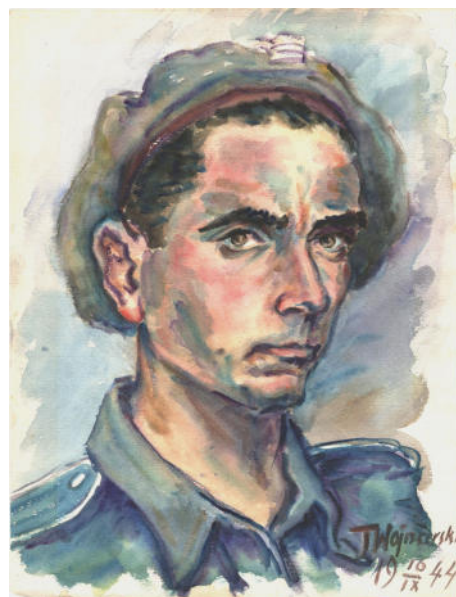
Tragiczna młodość i tęsknota za ojczyzną i harmonią

Autor: Tadeusz Wojnarski jun.

W twórczości Tadeusza Wojnarskiego trudno się domyślić tragicznej młodości. Ale można się domyślić jego tęsknotę za harmonią i ojczyzną. Realizacja jego uczuć w sposób bliski rzeczywistości wyraźnie kontrastował z duchem czasu ówczesnego świata sztuki.

W wieku 17 lat został deportowany do ZSRR na początku 1940 roku i zniósł niezmiernie cierpienia w sowieckim obozie pracy. Wraz z nim setki tysięcy Polaków. Kiedy 22 czerwca 1941 roku niemiecki Wehrmacht napadł na Związek Radziecki, pojawiła się szansa wydostania się z tego piekła – i wstąpienie do Polskiego Wojska na uchodźstwie. Tadeusz Wojnarski był jednym z około stu tysięcy szczęśliwców. Przeszedł szkolenie wojskowe na Bliskim Wschodzie. Na początku 1944 roku został przeniesiony z II Korpusem Wojska Polskiego na front do Włoch. Od maja 1944 do kwietnia 1945 jako młody kapral przeżył służbę bojową na froncie we Włoszech, kolejnym piekłem w jego życiu. Karabin jednej ręce – a pędzel w drugiej. Do końca wojny.

Po wojnie w 1946 roku, będąc jeszcze w Wojsku Polskim, rozpoczął studia malarskie na Akademii Sztuk Pięknych w Rzymie i u Mariana Bohusza Szyszki. Po demobilizacji postanowił kontynuować studia w Madrycie. To nie był jego pierwszy wybór, ale otrzymał grant od hiszpańskiej fundacji katolickiej Pax Romana. W listopadzie wypłynął z Genuy poszukującą drugiej ojczyzny.

Autoportret 16.9.1944
akwarela na papierze, 30,8 x 22,6 cm

Rzym, Castel San Angelo, 1946, tusz
na papierze. 29.8 x 22 cm

Fiesole, San
Francesco, 1946, tusz,
13 x 18.6 cm

Lasek, okolica Pedaso (Włochy) 1945
akwarela na papierze, 22 x 30 cm

W gablotach można by prezentować wczesne aspekty jego twórczości artystycznej. Prace z lat 1942-1945 (wciąż jako malarz amatorski) są ważne, ponieważ można tu dostrzec jego wielki talent artystyczny. Na Bliskim Wschodzie, podczas szkolenia w Wojsku Polskim na emigracji, tworzył głównie karykatury kolegów i przełożonych. Od marca 1944 r. do kwietnia 1945 r. został przeniesiony na front do Włoch. Jego potrzeba harmonii jest widoczna już w niewielu pierwszych pejzażach – pomimo okropnej rzeczywistości wojny. Cenne są liczne portrety żołnierzy, które – choć wierne rzeczywistości – odznaczają się dużą intensywnością, emocjonalnością i ekspresją. Bo on i jego koledzy walczyli o wolność ojczyzny na ziemi włoskiej przeciwko niemieckiemu Wehrmachtowi. Jednak wraz z rozwojem wojny na froncie wschodnim narastały obawy, że nie będą mogli powrócić do wolnej Polski. Wojnarskiemu udało się uchwycić tę tragedię na twarzach swoich towarzyszy broni. Po wojnie w 1946 roku uczęszczał do Akademii Sztuk Pięknych w Rzymie. Studia aktów i widoki miast świadczą o wielkim talencie młodego artysty.

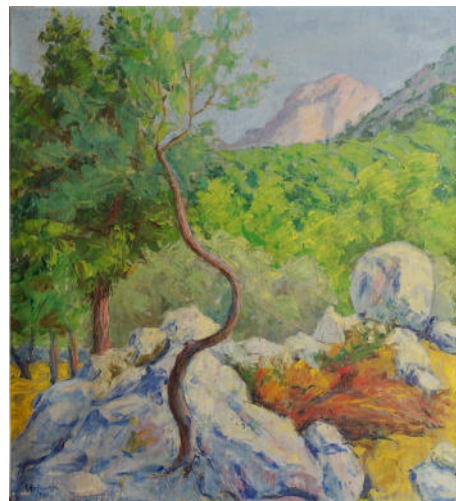
Genowa, Silos Hennebique 11.1946,
tuszu na papierze, 19 x 14.2 cm.

Po kilku perypetiach rozpoczął w 1949 roku studia malarskie w Królewskiej Akademii Sztuk Pięknych w Madrycie.

Do 1959 roku Hiszpania stała się jego pierwszą ojczyzną z wyboru. Obrazy przedstawiały przede wszystkim miejskie widoki. Uwielbiał rysować piórem i tuszem niepozorne malownicze zaułki. Zwykle tchnął w nie życie, jakby przypadkowo, umieszczając ludzi na obrazie.

W 1949 roku poznał swoją przyszłą żonę, Szwajcarkę o polskich korzeniach. W 1951 roku pobrali się w Zurychu, ale osiedlili się w Hiszpanii, ponieważ nie ukończył jeszcze studiów.

Malarstwo pejzażowe w Hiszpanii było rzadkością. Jedną z tych rzadkich prac powstała w 1951 roku podczas miesiąca miodowego na Majorce: „Drzewko Oporne”. Pokazuje zakrzywione drzewko porwane wiatrem i burzami, które w końcu z nadzieją zmierza ku słońcu. To symboliczny autoportret. Młody człowiek, naznaczony wojną, nadal błękał zataczać się po swoim życiu. Wątpliwości dręczyły go nawet, gdy poznał swoją przyszłą żonę. Ale Ewa nalegała. Z kobiecym urokiem w końcu wyratowała go z głębin.

Drzewko Oporne, Majorka, 1951, olej na płótnie, 50 x 55 cm

Vigo, Calle Real, 13.9.1957, tusz i akwarela na papierze

Zaragoza (Saragossa), Arco del Deán, 8.5.1954, Tusz na papierze.

Madrid, San Francisco 1952, olej na płótnie, 98 x 64 cm

Lugano 1960. tusz i akwarela na papierze

Mimo niewielkich sukcesów młodemu artyście w zubożałej Hiszpanii trudno było utrzymać rodzinę, która powiększyła się międzyczasie o trojga dzieci. Dlatego w 1959 roku przeprowadzili się do Szwajcarii, gdzie w 1964 roku dołączyła się do rodziny najmłodsza córka.

Wybór Szwajcarii na nową ojczyznę był decyzją losu. Jako osoba dążąca do harmonii, ale też walcząca, szybko, mimo trudności materialnych, poczuł się jak w domu. Ubiegając się o obywatelstwo szwajcarskie, powiedział w sposób uczciwy urzędnikowi: „Będę lojalnym obywatelem Szwajcarii, ale serce bije dla Polski” (1974).

Poschiavo, 1966, tusz i akwarela na papierze

Matterhorn, złota jesień, 1970, olej na płótnie. 65 x 54 cm

Złota jesień w kantonie Wallis, 1977, olej na płótnie. 46 x 41 cm

Jezioro Brienz, widok z Hasliberg, kanton Bern 1980., gwasz i czarna kredka na papierze. 65 x 25 cm

Brusino Arsizio, jezioro Lugano, kanton Ticino, 1978. gwasz i czarna kredka na papierze. 64.7 x 25.0 cm

Las (Szwajcaria), 1974. gwasz i czarna kredka na papierze. 50.0 x 64.7 cm

Lasy były stałym tematem prac Wojnarskiego o każdej porze roku: Poczucie harmonii, spokoju i bezpieczeństwa.

Tadeusz Wojnarski 1922 – 1999

Saint Ursanne, kanton Jura, 1983, gwasz i czarna kredka na papierze, 32.5 x 50 cm

Wystawione prace ukazują jego potrzebę tęsknoty za ojczyzną i harmonią. Widać to przede wszystkim w realistycznej estetyce jego pejzaży i widoków miast. Wojnarski szukał piękna nie zniekształcając go. W przemysłanych, realistycznych kompozycjach – wbrew obecnemu mainstreamowi. Jednak jego prace nigdy nie zmięzają do banału. Mają dużo bardziej impresjonistyczny charakter. Pracował więc wyłącznie na zewnątrz przed swoimi motywami. Kiedy pracował, pracował szybko. Co wpływało na intensywność. Czy to przypadek, że ostatni obraz Wojnarskiego staw z liliami wodnymi, jako hołd dla Claude Monet?

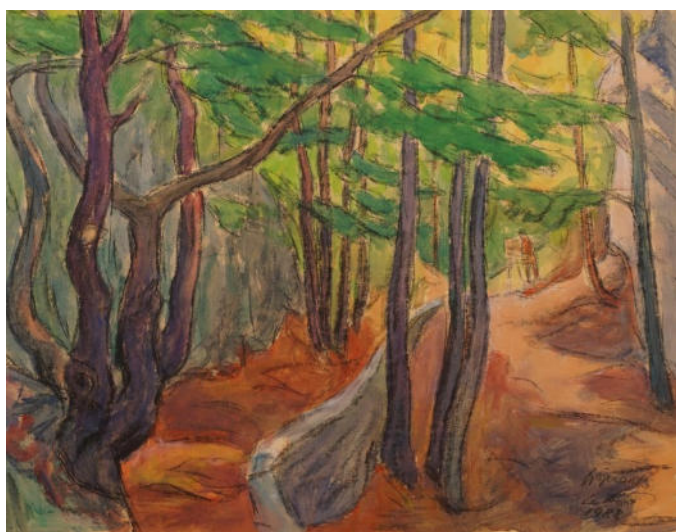
Rapperswil, kanton St. Gallen, 1983, gwasz i czarna kredka na papierze, 42 x 69 cm.

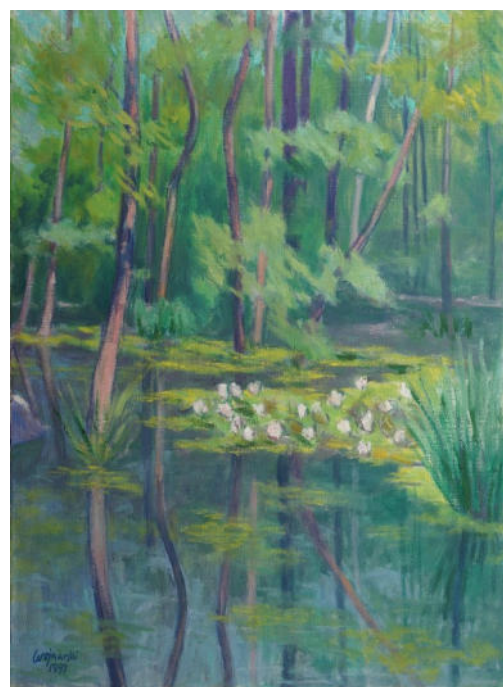
Późna jesień w kantonie Jura, Szwajcaria, 1985, gwasz i czarna kredka na papierze, 64.7 x 50 cm

Latsch nad Bergün GR, 1991, olej na płótnie. 71 x 52 cm

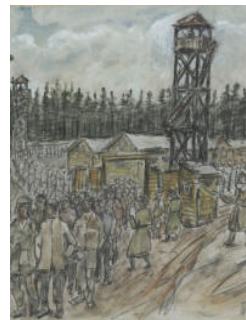
Las autopreterem, okolica Le Pont, kanton Neuchâtel, 1988, gwasz i czarna kredka na papierze, 64.7 x 50 cm.

Staw z liliami wodnymi, Kanton Zurich, 1997, olej na płótnie. 54.5 x 65.8 cm

Tadeusz Wojnarski 1922 - 1999 - Biografia

- 1922 - 38** Tadeusz Wojnarski urodził się 12 września 1922 roku w Warszawie. Matka pochodziła z byłej rodziny fabrykantów, ojciec był prawnikiem w służbie państwowej. Szczęśliwe dzieciństwo, uczęszczanie do liceum.
- 1939** Napad Niemieckiego Wehrmachtu na Polskę. Ewakuacja matki z dwoma synami do Lwowa. Ojciec został powołany jako oficer rezerwy, dostał się do niewoli po inwazji bolszewickiej i został zamordowany wraz z wieloma tysiącami oficerów. Polska została podzielona.
- 1940** Tadeusz Wojnarski chciał wrócić do Warszawy, został aresztowany po przekroczeniu linii demarkacyjnej i po dwóch miesiącach przeniesiony do więzienia w Odessie.
- 1941** Deportacja do obozu pracy na północnym Uralu. Okrutne warunki życia, ciężka praca w zimnie i głodzie. Ponieważ jego ciężka rana w nodze w gułagu była czynnikiem kosztowym, doprowadziłaby do jego śmierci. Jego szczęściem był atak Hitlera na ZSRR. Po układzie Sikorski-Majski został zwolniony wraz z ponad 100 000 Polaków. Aby sfinansować życie i podróż do polskiego punktu zbiórki w Uzbeckiej Republice Radzieckiej, stworzył wiele portretów.
- 1942 - 43** Ostatni portret - przedstawia młodego Uzbeka - zachował się jako jedyny. Pod koniec stycznia wstąpił do Wojska Polskiego i został ewakuowany na Bliski Wschód. Szkolenie wojskowe w brytyjskim obozie wojskowym. Narysował wiele karykatur kolegów i przełożonych. Pierwsze publikacje.
- 1944** Przeniesienie do Włoch na front. W przerwach w walkach Wojnarski malował wiele akwareli, w tym przede wszystkim portrety żołnierzy. Ich wyjątkowość ma dla Polski znaczenie kulturowe i historyczne.
- 1945** Ponieważ alianci pozostawili Polskę w strefie wpływów Związku Radzieckiego, polscy żołnierze walczący we Włoszech czuli się zdradzeni. Mimo to walczyli do końca. Po wojnie jednostki polskie przez jakiś czas pozostały we Włoszech, Wojnarski kontynuował malowanie.
- 1946** Wejście do Akademii Sztuki w Rzymie. Tworzył rysunki aktów i niezliczone widoki miast w tuszem. Potem wybór: powrót do Polski lub emigracja do Wielkiej Brytanii. Odrzuca oba. Decyduje się na wyjazd do Hiszpanii ze względu otrzymanego stypendium – podróż w nieznaną.
- 1947** Aby zapewnić sobie bezpieczniejsze dochody, początkowo zdecydował się studiować architekturę. Pierwsza indywidualna wystawa w październiku. Trauma wojenna i prywatne zmartwienia doprowadziły do narastających problemów psychicznych.
- 1948** Kryzys życiowy pogłębił się, porzucił studia architektoniczne i wstąpił do klasztoru jako nowicjusz. Opuścił klasztor po sześciu miesiącach na polecenie mistrza nowicjatu. Kryzys życiowy pozostał. Wznowienie działalności artystycznej.
- 1949** Wiosną rozpoczął studia artystyczne w Escuela Central de Bellas Artes de San Fernando w Madrycie. Podczas wakacji akademickich pierwsza podróż do Szwajcarii. Poznał swoją przyszłą żonę, Ewę Zawadyńską, Szwajcarkę o polskich korzeniach. Powrót do Madrytu. Pierwsze próby malarstwa olejnego. W Prado powstała pierwsza kopia po Velazquezie. W związku z tym nastąpiły znaczne postępy w technice olejowej. Następują kopie El Greco, Tycjana i innych. Jego obrazy olejne udawały się coraz lepiej.
- 1950** Latem odbyła się druga podróż do Szwajcarii.
- 1951** Ślub na początku czerwca w Zurychu, a następnie sponsorowany przez rodzzeństwo żony miesiąc miodowy na Majorce. Powstało co najmniej 15 obrazów olejnych. „Odporne drzewko” robi wrażenie. Podobnie jak on, to drzewko również przeżyło wiele tragicznych losów. Teraz wraca optymistycznie do siebie i dąży do góry – to autoportret!

- 1952 - 53** Narodziny syna Tadeusza, później córki Teresy. Ukończenie studiów artystycznych.
- 1954** Znany zamówił cykl Drogi Krzyżowej dla wcześniej spalonego kościoła wiejskiego w Polsce. Wpływ El Greco jest wyraźnie widoczny. Wiele rysunków tuszem dokumentuje podróże po Hiszpanii. Szwajcarska firma Roche opublikowała folder z 20 akwarelami tuszu.
- 1955** W styczniu wystawa prac sakralnych i zamówień dla Kościoła katolickiego, m. in. plakatów. Podczas podróży przez Portugalię w maju powstało 58 rysunków tuszem. Wystawa w Lizbonie, później pierwsza mała wystawa w Szwajcarii (Kunststuben Maria Benedetti, Küsnacht ZH).
- 1956 - 58** Narodziny drugiego syna Antoniego. Kolejne podróże po Hiszpanii, m.in. ze swoim teatrykiem marionetek. Roche opublikowała kolejne portfolio artystyczne. To jednak nie wystarczało, by przeżyć. Pod koniec 1958 roku Ewa wyjechała z dziećmi do Szwajcarii. Tadeusz potrzebował jeszcze zezwolenia na pobyt stały, o które musiał złożyć w ambasadzie szwajcarskiej w Madrycie.
- 1959** W Hiszpanii powstały ostatnie rysunki tuszem. Otrzymał hiszpański dyplom państwowy jako profesor rysunku (nauczyciel rysunku), a następnie ostatecznie przeniósł się do Szwajcarii. Zatrudnienie jako dekorator w Migros Genossenschaftsbund Zürich. Projektował papieroplastyki i kierował ich produkcją.
- 1960** Od maja 1959 r. do sierpnia 1961 r. powstało co najmniej 45 akwarelowych rysunków przedstawiających szwajcarskie miasta.
- 1961** W październiku wystawa w Kunstammer zum Strauhof (Miejska Izba Sztuki) w Zurychu. Znany krytyk sztuki Fritz Billeter napisał, że tym razem wizyta w Strauhof nie jest warta odwiedzenia, ponieważ obrazy są realistyczne. To zabolalo Wojnarskiego. Nastąpiła długa przerwa twórcza. Codzienna walka o przetrwanie materialne również odegrała pewną rolę.
- 1962 - 66** Udokumentowane są tylko dwa portrety i dwa rysunki tuszem z tego okresu. W 1964 roku na świat przyszła najmłodsza córka Elżbieta. Praca jako dekorator dawała mu coraz mniej satysfakcji. Rosnące zaangażowanie Polonii w Szwajcarii, która dystansowała się od PRL-u, zdominowanej przez Związek Radziecki.
- 1967 - 68** Rozpoczęcie pracy jako nauczyciel rysunków w urzędzie szkolnym miasta Zurychu. Tutaj ponownie rozkwitł. W ciągu tych dwóch lat powstało co najmniej 30 prac, głównie w oleju i gwaszu.
- 1969 - 72** Wznowienie wystaw, początkowo w jego pracowni w Zurychu-Seebach. Coraz częściej otrzymywał zlecenia na portrety wykonane węglem, pastelami i olejem.
- 1973 - 75** Z techniki tuszem przeszedł na technikę gwaszów z węglem lub czarną kredką. Zaczął pisać i publikować swoje wspomnienia z czasu wojny („Opowiadania z wczesnej młodości”).
- 1976 - 80** Podróżowanie po Szwajcarii i Włoszech coraz bardziej inspirowało jego twórczość. Pierwsze wystawy poza pracownią w Rapperswil i Heiden AR.
- 1981 - 85** Dzieci wyprowadzały się jedno po drugim, dając Wojnarskiemu więcej czasu na sztukę, podróże po Szwajcarii i Włoch oraz zaangażowanie społeczne, polityczne i kulturalne. Jedna lub dwie wystawy rocznie.
- 1986 - 95** Po przejściu na emeryturę w 1986 r. jego twórczość artystyczna i podróże osiągnęły szczyt.
- 1996 - 99** Diagnoza raka wstrząsnęła Tadeusza Wojnarskiego. Swoje funkcje w Polonii przekazał młodszym. Spadła również jego siła twórcza. W 1997 roku namalował dwa ostatnie obrazy, w tym staw z liliami wodnymi w oleju - jako hołd złożony Claude'owi Monetowi. Resztkami sił napisał drugą część swoich wojennych wspomnień. Zmarł 7 sierpnia 1999 roku w klinice „Zürcher Höhenklinik“ w Davosie.

